

Sygn. akt I C 452/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: S S.R. Kinga Grzegorzcyk

Protokolant: staż. Paulina Jandula

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. (1)

przeciwko A. G.

o zapłatę 70674,75 złotych

1. zasądza od A. G. na rzecz A. K. (1) kwotę 52712,07 (pięćdziesiąt dwa tysiące siedemset dwanaście 07/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. zasądza od A. G. na rzecz A. K. (1) kwotę 2733,58 (dwa tysiące siedemset trzydzieści trzy 58/100) złote tytułem zwrotu kosztów procesu,
4. nakazuje ściągnąć z zasądzonych w punkcie 1 roszczenia od A. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 1205,78 (tysiąc dwieście pięć 78/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,
5. nakazuje pobrać od A. G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 3617,36 (trzy tysiące sześćset siedemnaście 36/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 452/16

UZASADNIENIE

W dniu 12 sierpnia 2016 r. A. K. (1) wystąpił przeciwko A. G. z pozwem o zasądzenie kwoty 18883 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem zachowku po ojcu K. K. (1) oraz kwoty 51791,75 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty z tytułu zachowku po matce H. K. oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda podniósł, że spadek po K. K. (1) na podstawie testamentu nabyła w całości żona H. K., a po niej spadek na podstawie testamentu nabył w całości wnuk czyli pozwany. Ponadto w uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał sposób wyliczenia dochodzonego zachowku.

[pozew k.2-8]

Postanowieniem z dnia 19 października 2016 r. Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości.

[postanowienie k.28]

Pozwany nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie. Pełnomocnik pozwanego w odpowiedzi na pozew podniósł, że pozwany nie jest spadkobiercą K. K. (1). Ponadto wskazał, że dochodzone roszczenie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, tj. zasadą szacunku dzieci względem rodziców, wzajemnego wspierania się i pomocy, w tym w szczególności w sytuacji braku możliwości samodzielnej egzystencji rodziców. W ocenie pozwanego powód naruszał tę zasadę od kilkunastu lat. Ponadto pełnomocnik pozwanego wniósł o zaliczenie przy uwzględnianiu substratu zachowku kosztów poniesionych przez pozwanego w związku z pochówkiem spadkodawców.

[odpowiedź na pozew k.39-48]

W piśmie z dnia 15 lutego 2017 r. pełnomocnik powoda podniósł, że zgodnie z art. 922 § 3 k.c. do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki wskazane w przepisanych. Z uwagi na to, że spadkobiercą testamentowym K. K. (1) była jego żona, która następnie zmarła, to roszczenie o zachówek po K. K. (1) wchodzi w skład spadku po H. K..

[pismo k.81-83]

Na rozprawie w dniu 6 maja 2019 r. pełnomocnicy stron wnieśli o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej z uwagi na nakład pracy.

[protokół rozprawy k.403-403 odwr.]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. K. (1) zmarł w dniu 27 maja 2013 r. w Ł., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał, pozostawiając żonę H. K., syna A. K. (1) i córkę G. G.. Spadek po nim - na podstawie testamentu notarialnego z dnia 7 kwietnia 2010 r. - nabyła w całości żona H. K..

[dowód: odpis skrócony aktu zgonu k.4, zapewnienie spadkowe k.53-54 i postanowienie k.339 załączonych akt Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi sygn. I Ns 1094/13]

H. K. zmarła w dniu 17 lipca 2013 r. w Ł., gdzie ostatnio stale zamieszkiwała, pozostawiając syna A. K. (1) i córkę G. G.. Spadek po niej - na podstawie testamentu notarialnego z dnia 12 kwietnia 2010 r. - nabył w całości wnuk A. G..

[dowód: odpis skrócony aktu zgonu k.5, zapewnienie spadkowe k.53-54 i postanowienie k.339 załączonych akt Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi sygn. I Ns 1094/13]

Powód utrzymywał normalne kontakty ze swoimi rodzicami, nie miał z nimi zatargów. Odwiedzał ich średnio dwa razy w miesiącu. Był na pogrzebie ojca. Po śmierci ojca wzmógł opiekę nad matką. Stałą codzienną opiekę nad rodzicami sprawowała siostra powoda, która zarządzała ich kontem. Jeżeli powód był proszony o pomoc przy rodzicach, to pomagał. Kiedy był u rodziców, to jego siostra była u siebie w domu. Klucze do mieszkania spadkodawców miał zarówno powód, jak i jego siostra, a matka pozwanego. Powód pracował w przedsiębiorstwie mającym siedzibę w Ł., jednakże był oddelegowany do pracy w G.. Do Ł. przyjeżdżał co drugi weekend. Na prośbę rodziców nocował wówczas u nich, a rano wychodził do pracy. Za życia rodziców powód wykonał remont kuchni, łazienki i przedpokoju w ich mieszkaniu przy ul. (...) w Ł. – wykonał gładzie, położył glazurę i terakotę oraz płyty kartonowo-gipsowe, wymienił umywalkę w kuchni oraz wannę i toaletę w łazience, odmalował kuchnię.

[dowód: zeznania świadka G. G. e-protokół rozprawy 00:09:37-00:33:26 CD k.115, M. G. e-protokół rozprawy 00:33:43-00:50:00 CD k.115, B. I. e-protokół rozprawy 00:50:15-00:55:14 CD k.115, D. K. e-protokół rozprawy 00:55:28-00:59:32 CD k.115, T. M. e-protokół rozprawy 00:59:38-01:02:31 CD k.115, Ł. K. e-protokół rozprawy 00:11:57-00:34:52 CD k.152, A. K. (2) e-protokół rozprawy 00:34:52-00:58:29 CD k.152, H. M. e-protokół rozprawy 00:58:29-01:11:51 CD k.152, zeznania powoda k.402 odwr. i 403 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e-

protokół rozprawy 00:06:42-00:16:23 i 00:27:43-00:29:26 CD k.94 oraz e-protokół rozprawy 01:11:51-01:18:02 i 01:28:24-01:30:21 CD k.152, zeznania pozwanego k.403 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e-protokół rozprawy 00:16:23-00:29:26 CD k.94 i e-protokół rozprawy 01:18:02-01:28:24 CD k.152]

W skład majątku wspólnego H. i K. małżonków K. wchodzi udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w K., gmina W., składającej się z działek o numerach (...), o łącznej powierzchni 0,1233 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łasku prowadzi księgę wieczystą nr (...). Pozostały udział wynoszący 1/2 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości należy do matki pozwanego – G. G., która nabyła go od J. W. i R. W. aktem notarialnym z dnia 20 września 2005 r.

[dowód: elektroniczny odpis KW k.167-170, akt notarialny k.176-178 odwr.]

Małżonkowie K. posiadali również lokal mieszkalny oznaczony nr (...) położony w Ł. przy ul. (...).

[dowód: elektroniczny odpis KW k.171-172]

W skład spadku wchodzi również oszczędności w kwocie 50000 zł zdeponowane na rachunku K. K. (1) w G. Banku.

[dowód: zeznania pozwanego k.403 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e-protokół rozprawy 00:16:23-00:29:26 CD k.94]

H. K. i K. K. (1) w dacie śmierci nie byli posiadaczami rachunków w (...) Banku (...) S.A. w W.. Nie widnieli również w ewidencji uczestników funduszy inwestycyjnych zamkniętych zarządzanych przez (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w W.. Nie posiadali także w (...) Banku (...) S.A. w W. instrumentów finansowych, w tym obligacji Skarbu Państwa.

[dowód: pisma k.36 i 123-124]

W dniu 5 czerwca 2013 r. G. G. zawarła na jeden miesiąc z Niepublicznym Zakładem (...) w Ł. umowę o świadczenie usług medycznych w zakresie stacjonarnej opieki długoterminowej dotyczącej H. K.. Koszt wyżywienia i zakwaterowania wynosił 1600 zł miesięcznie.

[dowód: umowa z dowodem wpłaty k.53-55, akceptacja regulaminu k.56, zeznania świadka G. G. e-protokół rozprawy 00:09:37-00:33:26 CD k.115]

Aktem notarialnym z dnia 23 września 1998 r. K. i H. małżonkowie K. darowali swojemu synowi A. K. (1) udział wynoszący 1/3 w prawie własności nieruchomości położonej we wsi K. R., gmina R., oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,2000 ha. Dla przedmiotowej nieruchomości Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą nr (...).

[dowód: akt notarialny k.23-25 i 31-130, elektroniczny wypis z KW k.57-63 i 157-163]

W dniu 5 kwietnia 2004 r. K. K. (1) darował powodowi samochód osobowy marki P. (...), który wcześniej zakupił w dniu 19 czerwca 1998 r.

[dowód: umowa darowizny k.64, rachunek uproszczony k.65, dowody wpłaty k.66, dowód rejestracyjny k.181]

Brat pozwanego otrzymał od spadkodawców 5000 zł na zakup i naprawy samochodu. W zamian za to umówił się z dziadkami, że będzie ich woził do lekarza.

[dowód: zeznania świadka G. G. e-protokół rozprawy 00:09:37-00:33:26 CD k.115, M. G. e-protokół rozprawy 00:33:43-00:50:00 CD k.115]

Aktualna wartość rynkowa lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...) wynosi 154000 zł, nieruchomości położonej w K. – 82000 zł, zaś nieruchomości położonej w K. R., według stanu na dzień 23 września 1998 r. – 95000 zł.

[dowód: pisemna opinia biegłej sądowej do spraw szacunku nieruchomości k.251-325 odwr., pisemna opinia uzupełniająca biegłej sądowej do spraw szacunku nieruchomości k.358-364]

Aktualna wartość rynkowa samochodu marki P. C. P. według stanu na dzień 5 kwietnia 2004 r. wynosiła 4000 zł.

[dowód: pisemna opinia biegłego do spraw wyceny ruchomości k.377-380; oświadczenie k.402 odwr.]

Koszty związane z pogrzebem i pochówkiem K. K. (1) wyniosły łącznie 4657,95 zł, natomiast koszty związane z pogrzebem i pochówkiem H. K. – 10602 zł.

[dowód: faktury i dowody wpłaty k.67-76]

Pieniądze na pogrzeb i nagrobek pozwany przekazał swojej matce, na którą następnie zostały wystawione rachunki. Zasiłek pogrzebowy, który otrzymała matka pozwanego, wyniósł po 4000 zł na osobę czyli łącznie 8000 zł. Powód pomagał przy pogrzebie matki. Zawiózł swoją siostrę, aby załatwiła formalności i pożyczył jej 1000 zł na opłaty, które siostra następnie mu oddała.

[dowód: zeznania świadka G. G. e-protokół rozprawy 00:09:37-00:33:26 CD k.115, zeznania pozwanego k.403 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami e-protokół rozprawy 00:16:23-00:29:26 CD k.94]

W mieszkaniu po spadkodawcach obecnie zamieszkuje pozwany z żoną i dzieckiem. Po śmierci dziadków przeprowadził w lokalu remont.

[dowód: zeznania świadka G. G. e-protokół rozprawy 00:09:37-00:33:26 CD k.115]

Pismem z dnia 7 lipca 2016 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty na rzecz powoda kwoty 133000 zł tytułem zachowku po rodzicach w terminie 7 dni na wskazany w piśmie rachunek bankowy, pod rygorem wystąpienia na drogę sądową. Pozwany odpowiedział, że wskazana w wezwaniu kwota majątku spadkowego, a tym samym kwota żądanego zachowku, jest znacząco zawyżona.

[dowód: wezwanie do zapłaty k.12, pismo k.14]

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków G. G. – matki pozwanego i M. G. – brata pozwanego w zakresie twierdzenia, że powód nie pomagał rodzicom i odwiedzał ich 3-4 razy w roku. Zeznania te są sprzeczne nie tylko z zeznaniami powoda ale i z zeznaniami samego pozwanego, który stwierdził, że powód przychodził do rodziców dwa razy w miesiącu ora że pomagał, jeżeli go o to poproszono.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom pozwanego, że koszty konsolacji po pogrzebie K. K. (1) wyniosły 2200 zł. Kwota ta została zakwestionowana przez powoda. Sąd miał na uwadze, że wszystkie inne wydatki związane z pogrzebem i pochówkiem spadkodawców, w tym również koszty konsolacji po pogrzebie H. K. zostały wykazane przez pozwanego dokumentami w postaci faktur i dowodów wpłat.

Sąd nie uwzględnił przy obliczaniu kosztów pogrzebu i pochówku spadkodawców oświadczenia z dnia 18 lipca 2013 r. (k.72), albowiem na kwotę wskazaną w oświadczeniu składają się: 2400 zł, 100 zł i 180 zł, które znajdują potwierdzenie również odpowiednio w fakturach k.73, 74 i 68, a zatem zostały zgłoszone dwukrotnie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Podstawę roszczenia powoda stanowi przepis art. 991 § 1 k.c., zgodnie z którym zstępny, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy

dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia (art. 991 § 2 k.c.). Uprawnionymi do zachowku są zatem zstępni, małżonek oraz rodzice spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy.

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, że spadkodawca K. K. (1) zmarł w dniu 27 maja 2013 r., pozostawiając żonę H. K., córkę G. G. i syna A. K. (1), przy czym spadek po nim na podstawie testamentu notarialnego z dnia 7 kwietnia 2010 r. nabyła w całości żona H. K..

Spadkodawczyni H. K. zmarła natomiast w dniu 17 lipca 2013 r., pozostawiając córkę G. G. i syna A. K. (1), przy czym spadek po niej na podstawie testamentu notarialnego z dnia 12 kwietnia 2010 r. nabył w całości wnuk A. G. – pozwany w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że powód należy do kręgu osób uprawnionych do zachowku po obu spadkodawcach, albowiem jest ich synem i byłby powołany do spadku z ustawy, przy czym po ojcu wraz ze swoją matką i siostrą, a po matce – wraz ze swoją siostrą. Gdyby K. K. (1) nie sporządził testamentu notarialnego na rzecz swojej żony, a H. K. – na rzecz swojego wnuka, to powód otrzymałaby 1/3 część spadku po swoim ojcu, dziedzicząc w zbiegu ze swoją matką i siostrą, oraz 1/2 część spadku po swojej matce, dziedzicząc w zbiegu ze swoją siostrą.

W tym miejscu należy odnieść się do zarzutu pozwanego, że z uwagi na to, że nie jest on bezpośrednim spadkodawcą K. K. (1), to nie jest zobowiązany w stosunku do powoda z tytułu zachowku po spadkodawcy.

Zgodnie z art. 922 § 3 k.c. do długów spadkowych należy także m. in. obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek. Skoro spadek po K. K. (1) nabyła w całości jego żona H. K., a jedynym spadkobiercą H. K. jest pozwany, to tym samym przeszedł na niego obowiązek zaspokojenia roszczenia powoda o zachówek po K. K. (1). Okoliczności tej zresztą pozwany nie kwestionował w odpowiedzi na przesądowe wezwanie do zapłaty. Powyższe twierdzenie zostało sformułowane dopiero w odpowiedzi na pozew w niniejszym procesie.

Pełnomocnik pozwanego podnosił również, że dochodzenie przez powoda zachowku jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a zasądzenie dochodzonej kwoty stanowiłoby naruszenie przepisu art. 5 k.c. Pozwany twierdził, że powód od kilkunastu lat nie opiekował się spadkodawcami, czym naruszył zasadę szacunku dzieci względem rodziców, wzajemnego wspierania się i pomocy, w tym w szczególności w sytuacji braku możliwości samodzielnej egzystencji rodziców.

W doktrynie i orzecznictwie dopuszcza się możliwość obniżenia należności z tytułu przysługującego zachowku na podstawie art. 5 k.c. w szczególnych i wyjątkowych sytuacjach, a zwłaszcza przy uwzględnieniu klauzuli zasad współżycia społecznego (tak m. in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19.05.1981 r., III CZP 18/81, publ. OSNC 1981/12/228 oraz Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 22.04.2009 r., I ACa 459/08, publ. LEX nr 550912).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym z zeznań wszystkich świadków, a w szczególności pozwanego i jego matki – G. G. wynika, że faktyczną stałą opieką nad rodzicami powoda sprawowała jego siostra wraz ze swoją rodziną. Była już wówczas na rencie i nie pracowała. Powód miał problemy ze znalezieniem pracy. Ostatecznie został zatrudniony w przedsiębiorstwie, które ma siedzibę w Ł., jednakże świadczył pracę w G.. Do Ł. przyjeżdżał co drugi weekend. Odwiedzał wówczas rodziców i sprawował nad nimi opiekę w miarę swoich możliwości. Zeznania powoda w tym zakresie korelują z zeznaniami pozwanego, który stwierdził, że powód przychodził do rodziców dwa razy w miesiącu, a po śmierci ojca częściej. Kiedy ich odwiedzał, zostawał na noc. Wówczas jego siostra wracała do swojego domu. Przed śmiercią rodziców powód wykonał również w ich mieszkaniu remont kuchni, łazienki i przedpokoju. Powód pomagał również swojej siostrze podczas załatwiania formalności związanych z pogrzebem i pochówkiem swoich rodziców. Reasumując, nie można uznać, że powód zaniedbywał swoich rodziców. Pomoc świadczył im w miarę

swoich możliwości, kiedy wracał do Ł. z pracy na W.. Sam pozwany zeznał też, że powód nie miał ze swoimi rodzicami żadnych zatargów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że dochodzone roszczenie nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i brak jest podstaw do oddalenia bądź obniżenia należnej kwoty z tytułu zachowku na podstawie art. 5 k.c.

Podstawę ustalenia sumy stanowiącej zachówek należny uprawnionemu stanowi tzw. substrat zachowku, który oblicza się poprzez obliczenie wartości stanu czynnego spadku wraz z wartością darowizn podlegających doliczeniu.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że H. i K. małżonkowie K. posiadali we wspólności majątkowej małżeńskiej lokal mieszkalny oznaczony nr (...) położony w Ł. przy ul. (...) o wartości 154000 zł oraz udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w K., składającej się z działek o numerach ewidencyjnych (...), przy czym wartość całej tej nieruchomości wynosi 82000 zł. Z zeznań pozwanego wynika, że spadkodawcy posiadali również oszczędności w kwocie 50000 zł na rachunku K. K. (1) w G. Banku. Żadna ze stron nie kwestionowała powyższych okoliczności.

Stosownie do przepisu art. 993 k.c. przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów zwykłych i poleceń, natomiast dolicza się do spadku darowizny i zapisy windykacyjne uczynione przez spadkodawcę, bezpośrednio opisane w przepisach Kodeksu cywilnego. Zgodnie natomiast z art. 994 § 1 k.c. przy obliczaniu zachowku nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, ani dokonanych przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, darowizn na rzecz osób niebędących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku.

Z dokumentów złożonych w toku postępowania i nie kwestionowanych przez strony wynika, że w dniu 23 września 1998 r. K. i H. małżonkowie K. darowali swojemu synowi – powodowi A. K. (1) udział wynoszący 1/3 w prawie własności nieruchomości położonej we wsi K. R., gmina R., oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,2000 ha, której aktualna wartość rynkowa według stanu w dacie darowizny wynosi 95000 zł. Następnie w dniu 5 kwietnia 2004 r. K. K. (1) darował swojemu synowi – powodowi w niniejszym postępowaniu samochód osobowy marki P. (...), który zakupił w trakcie trwania związku małżeńskiego z H. K., a którego wartość już po wydaniu opinii przez biegłego sądowego strony zgodnie ustaliły na kwotę 4000 zł. Żadna ze stron nie wykazała, aby pojazd nabyty w trakcie trwania związku małżeńskiego rodziców powoda stanowił majątek osobisty jedynie K. K. (1). Świadkowie G. G. – matka pozwanego i M. G. – brak pozwanego zeznali, że M. G. otrzymał od dziadków 5000 zł na zakup i naprawy samochodu.

Zgodnie z art. 996 zd. I k.c. zapis windykacyjny oraz darowiznę dokonane przez spadkodawcę na rzecz uprawnionego do zachowku zalicza się na należny mu zachówek.

W skład spadku po K. K. (1) wchodzi:

- udział wynoszący 1/2 w prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł. o wartości 77000 zł ($154000 \text{ zł} \times 1/2$),
- udział wynoszący 1/4 w prawie własności nieruchomości położonej w K. o wartości 20500 zł ($82000 \text{ zł} \times 1/4$),
- 25000 zł zgromadzone na rachunku bankowym w G. Banku ($50000 \text{ zł} \times 1/2$).

Zgodnie z art. 993 k.c. do spadku należy doliczyć:

- 15833,33 zł – połowa darowizny na rzecz powoda udziału wynoszącego 1/3 udziału w prawie własności nieruchomości położonej w R. ($95000 \text{ zł} \times 1/3 \times 1/2$),
- 2000 zł – połowa darowizny na rzecz powoda samochodu marki P. o wartości 4000 zł ($4000 \text{ zł} \times 1/2$),

- 2500 zł – połowa darowizny na rzecz brata pozwanego w kwocie 5000 zł ($5000 \text{ zł} \times 1/2$) na zakup i naprawy samochodu.

Wartość masy spadkowej po K. K. (1) wynosi zatem 142833,33 zł ($77000 \text{ zł} + 20500 \text{ zł} + 25000 \text{ zł} + 15833,33 \text{ zł} + 2000 \text{ zł} + 2500 \text{ zł}$). Kwotę tą należy pomniejszyć o koszty pogrzebu po odliczeniu zasiłku w wysokości 4000 zł, tj. o 657,95 zł ($4657,95 \text{ zł} - 4000 \text{ zł}$).

Spadek po K. K. (1) wynosi zatem 142175,38 zł ($142833,33 \text{ zł} - 657,95 \text{ zł}$).

Mając powyższe na uwadze, należało przyjąć, że wartość udziału spadkowego powoda po ojcu wynosi 47391,79 zł ($1/2 \times 142175,38 \text{ zł}$), natomiast wartość należnego mu zachowku to 23695,90 zł ($1/2 \times 47391,79 \text{ zł}$).

Zgodnie z art. 996 zd. I k.c. od wartości należnego zachowku należy odjąć wartość darowizn poczynionych przez K. K. (1) na rzecz powoda o łącznej wartości 17833,33 zł ($15833,33 \text{ zł} + 2000 \text{ zł}$), a zatem do zasądzenia na rzecz powoda tytułem zachowku po jego ojcu K. K. (1) pozostaje kwota 5862,57 zł ($23695,90 \text{ zł} - 17833,33 \text{ zł}$).

W skład spadku po H. K. wchodzi:

- prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł. o wartości 154000 zł,
- udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w K. o wartości 41000 zł ($82000 \text{ zł} \times 1/2$),
- 50000 zł zgromadzone na rachunku bankowym w G. Banku.

Zgodnie z art. 993 k.c. do spadku należy doliczyć:

- 15833,33 zł – połowa darowizny na rzecz powoda udziału wynoszącego 1/3 udziału w prawie własności nieruchomości położonej w R. ($95000 \text{ zł} \times 1/3 \times 1/2$),
- 2000 zł – połowa darowizny na rzecz powoda samochodu marki P. o wartości 4000 zł ($4000 \text{ zł} \times 1/2$),
- 2500 zł – połowa darowizny na rzecz brata pozwanego w kwocie 5000 zł ($5000 \text{ zł} \times 1/2$) na zakup i naprawy samochodu.

Wartość masy spadkowej po H. K. wynosi zatem 265333,33 zł ($154000 \text{ zł} + 41000 \text{ zł} + 50000 \text{ zł} + 15833,33 \text{ zł} + 2000 \text{ zł} + 2500 \text{ zł}$). Kwotę tą należy pomniejszyć o koszty pogrzebu po odliczeniu zasiłku w wysokości 4000 zł, tj. o 6602 zł ($10602 \text{ zł} - 4000 \text{ zł}$).

Spadek po H. K. wynosi zatem 258731,33 zł ($265333,33 \text{ zł} - 6602 \text{ zł}$).

Mając powyższe na uwadze, należało przyjąć, że wartość udziału spadkowego powoda po matce wynosi 129365,67 zł ($1/2 \times 258731,33 \text{ zł}$), natomiast wartość należnego mu zachowku to 64682,83 zł ($1/2 \times 129365,67 \text{ zł}$).

Zgodnie z art. 996 zd. I k.c. od wartości należnego zachowku należy odjąć wartość darowizn poczynionych przez H. K. na rzecz powoda o łącznej wartości 17833,33 zł ($15833,33 \text{ zł} + 2000 \text{ zł}$), a zatem do zasądzenia na rzecz powoda tytułem zachowku po jego matce H. K. pozostaje kwota 46849,50 zł ($64682,83 \text{ zł} - 17833,33 \text{ zł}$).

Łączna kwota należnego powodowi zachowku po obojgu rodzicach wynosi 52712,07 zł ($5862,57 \text{ zł} + 46849,50 \text{ zł}$).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. W rozpoznawanej sprawie powód przed wytoczeniem powództwa wzywał pozwanego do zapłaty na swoją rzecz należnego mu zachowku po ojcu i matce, a zatem żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dochodzonego roszczenia od daty wytoczenia powództwa, tj. 12 sierpnia 2016 r., jest w pełni zasadne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 52712,07 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty, zaś w pkt 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach w pkt 3 wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Powód wygrał w 75 % swego żądania. Poniósł łączne koszty procesu w wysokości 7200 zł, na które składają się koszty zastępstwa procesowego. Pozwany natomiast poniósł łączne koszty procesu w wysokości 10665,69 zł, na które składają się: 7200 zł – koszty zastępstwa procesowego i 3465,69 zł – wydatkowana zaliczka na poczet biegłych sądowych. Pozwany zobowiązany jest zatem do zapłaty na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwoty 2733,58 zł.

W tym miejscu należy wskazać, że w ocenie Sądu brak było podstaw do uwzględnienia żądania pełnomocników stron do zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej, albowiem niniejsza sprawa była typową sprawą o zachówek, a stanowiska stron zaprezentowane odpowiednio w pozwie i odpowiedzi na pozew nie uległy zmianie. Pełnomocnicy stron w toku procesu, aż do zamknięcia rozprawy, przedstawiali tą samą argumentację dla poparcia swoich stanowisk.

Powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości. W toku procesu Skarb Państwa poniósł tymczasowo następujące wydatki: 3534 zł - opłata od pozwu, 1259,14 zł – część wynagrodzenia biegłych sądowych za sporządzone opinie oraz 30 zł – wynagrodzenie za udzielenie informacji (k.127).

Stosownie do art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 785) kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Koszty nieobciążające przeciwnika ściąga się z roszczenia zasądzonego na rzecz strony, której czynność spowodowała ich powstanie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt 4 wyroku nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od powoda z zasądzonego w pkt 1 roszczenia kwotę 1205,78 zł i w pkt 5 wyroku nakazał pobrać z tego tytułu od pozwanego kwotę 3617,36 zł.